

Sygn. akt: I C 1549/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 lutego 2024 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	Sędzia Krystian Szelağ
Protokolant:	Sekretarz sądowy Dominika Orzepowska

po rozpoznaniu w dniu 9 lutego 2024 r. w Olsztynie

na rozprawie

sprawy z **powództwa (...) Bank (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W.**

przeciwko Z. K., J. K. (1)

o zapłatę lub ukształtowanie świadczenia i zapłatę

I. umarza postępowanie w zakresie roszczenia z punktu I.1 pozwu do kwoty 5.482,89 złotych;

II. zasądza solidarnie od pozwanych Z. K. i J. K. (1) na rzecz powoda (...) Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. kwotę 108 782,83 zł (sto osiem tysięcy siedemset osiemdziesiąt dwa, 83/100 złotych) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 16 lutego 2024 r. do dnia zapłaty;

III. oddala powództwo w pozostałym zakresie;

IV. zasądza od pozwanych na rzecz powoda kwotę 2.867,98 złotych wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty, tytułem zwrotu kosztów procesu;

V. nakazuje zwrócić ze Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Olsztynie na rzecz powoda kwotę 274,14 tytułem części opłaty sądowej od pozwu w zakresie cofniętego powództwa.

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 29 grudnia 2022 r. **powód (...) Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W.** wniósł przeciwko pozwanym J. K. (2) i Z. K. o:

I. zasądzenie solidarnie od pozwanych na rzecz powoda kwoty 305.492,44 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia następnego po doręczeniu pozwu do dnia zapłaty, na którą to kwotę składają się:

1. kwota 114.265,72 zł tytułem zwrotu świadczenia w postaci kapitału kredytu wypłaconego stronie pozwanej (jako świadczenia nienależnego), obniżonego o kwotę roszczenia powodów, które zostało prawomocnie oddalone przez Sąd,

2. kwota 191.226,71 zł tytułem bezpodstawnego wzbogacenia strony pozwanej kosztem banku odpowiadającego wartości świadczenia banku polegającego na udostępnieniu stronie pozwanej kapitału wypłaconego w ramach nieważnej umowy kredytu oraz zaniechania żądania zwrotu tego kapitału w okresie wskazanym w uzasadnieniu pozwu,

ewentualnie – gdyby Sąd uznał, że nie ma podstaw do zasądzenia ww. kwot solidarnie, wniósł o zasądzenie ich w częściach równych, tj. po 152.746,22 zł od każdego z pozwanych wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia następnego po dniu doręczenia pozwu pozwany do dnia zapłaty,

Ewentualnie, na wypadek nieuwzględnienia powyższego roszczenia w części, tj. w przypadku oddalenia roszczenia z punktu I.2 (wartości korzystania przez stronę powodową z kapitału), wnieśli o:

II. zmianę wysokości świadczenia (ukształtowanie) w ten sposób, że kwota należności banku od strony pozwanej z tytułu rozliczenia nieważności bądź bezskuteczności aneksu nr (...) z dnia 23 lipca 2008r. do umowy kredytu mieszkaniowego N.-H. nr (...)07- (...) z dnia 26 lipca 2007r., zawartym pomiędzy pozwanymi a poprzednikiem prawnym powoda powinna być poddana waloryzacji sądowej w ten sposób, że poza roszczeniem o zwrot środków wypłaconych przy uruchomieniu kredytu w ich nominalnej wysokości wskazanym w pkt I.1 powyżej, powodowi przysługuje dodatkowe świadczenie w postaci kwoty 144.939 zł wynikającej z istotnej zmiany siły nabywczej pieniądza,

III. zasądzenie od strony pozwanej na rzecz powoda kwoty 144.939 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia następnego po doręczeniu pozwu pozwany do dnia zapłaty, o którą należy zwaloryzować roszczenie o zwrot świadczenia w postaci kapitału kredytu wypłaconego stronie pozwanej (jako świadczenia nienależnego), bądź w przypadku, gdyby Sąd uznał, że nie ma podstaw do zasądzenia ww. kwot solidarnie – wniósł o zasądzenie ich w częściach równych, tj. po 72.469,50 zł od każdego z pozwanych, wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia następnego po doręczeniu pozwu pozwany do dnia zapłaty.

Nadto, wniósł o zasądzenie od strony pozwanej na jego rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, wg norm przepisanych wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty.

W uzasadnieniu powód wskazał, że w ramach powyższego sporu zapadł prawomocny wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku (sygn. akt I ACa 68/21), który zapadł w wyniku apelacji od wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie z dnia 10 listopada 2020r., sygn. akt I C 450/18. Sąd ustalił w sentencji, że Aneks nr (...) z dnia 23 lipca 2008r. do umowy kredytu mieszkaniowego jest w całości nieważny. Powód podniósł, że w uzasadnieniu wyroku nie wskazano na jakiej podstawie strony mają rozliczyć wzajemne świadczenia. W ocenie strony powodowej wyrok nie rozstrzygnął wszystkich spornych kwestii dotyczących nieważności, ani nie stanowił pełnego rozliczenia należności z tego faktu wynikłych. Podstawą roszczenia jest art. 405 k.c. w zw. z art. 410 k.c. Roszczenie ewentualne dotyczy waloryzacji kwoty kapitału udostępnionego stronie pozwanej. Powód podniósł, że w związku ze spełnieniem świadczenia przez bank, w postaci udostępnienia kapitału kredytu, strona pozwana została wzbogacona w ten sposób, że nie musiała wydatkować własnych środków na pozyskanie kwoty kapitału w PLN. Gdyby strona pozwana zaciągnęła kredyt w PLN, musiałaby płacić od tego kredytu odsetki ustalone w oparciu o stopę WIBOR plus rynkowa marża. Bank z kolei, został pozbawiony korzyści jakie uzyskałby z tych środków, gdyby przeznaczył je na inne cele. Powód wskazał, że roszczenie ewentualne dotyczy waloryzacji kwoty kapitału udostępnionego stronie pozwanej (pозew k. 4-18).

Pismem z dnia 23 października 2023 r., w związku z wpłatą dokonaną przez powodów w dniu 18 października 2023r., pozwany cofnął pozew w części dotyczącej żądania tytułem zwrotu świadczenia w postaci kapitału kredytu wypłaconego stronie pozwanej (jako świadczenia nienależnego), tj. co do kwoty 5.482,89 zł ze zrzeczeniem się roszczenia w tym zakresie. W pozostałym zakresie podtrzymał wszelkie twierdzenia i wniosku dowodowe oraz dotychczasowe stanowisko prezentowane w sprawie (pismo procesowe powoda k. 173-174).

W odpowiedzi na pozew **pozwani J. K. (2) i Z. K.** uznali dochodzone przez powoda roszczenie w części o zasądzenie kwoty 5.482,89 zł tytułem zwrotu pozostałej do spłaty kwoty kapitału kredytu udostępnionego na podstawie Aneksu nr (...). Wnieśli o oddalenie powództwa w pozostałym zakresie, tj. co do kwoty 300.009,55 zł oraz zasądzenie od powoda na ich rzecz zwrotu kosztów procesu wg norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwani przyznali, że zawarli z poprzednikiem prawnym powoda umowę kredytu mieszkaniowego N.-H. nr (...)07- (...) w dniu 26 lipca 2007r. oraz że strony zawarły w dniu 23.07.2008r. Aneks nr (...) do umowy na mocy którego powód podwyższył kwotę kredytu do kwoty stanowiącej równowartość 155.753,21 CHF. Bank wypłacił powodowi 250.000,00 zł. Pozwani potwierdzili, że zapadł wyrok Sądu Okręgowego w Olsztynie, a kolejno na skutek apelacji – wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku, ustalający nieważność ww. aneksu nr (...).

Pozwani zaprzeczyli twierdzeniom powoda, że:

- Powodowi przysługują wobec Pozwanych roszczenia dochodzone pozwem, tj. roszczenie o zapłatę kwoty 108.782,83 zł tytułem zwrotu pozostałego świadczenia w postaci kapitału kredytu wypłaconego stronie pozwanej, obniżonego o kwotę roszczenia Pozwanych, które zostało prawomocnie oddalone przez Sąd, roszczenie o zapłatę kwoty 191.226,72 zł tytułem zwrotu bezpodstawnego wzbogacenia w postaci korzystania przez Pozwanych z kapitału udostępnionego im na podstawie Umowy kredytu; ewentualnie 152.746,22 zł tytułem dodatkowego świadczenia wynikającego z istotnej zmiany siły nabywczej w ramach waloryzacji sądowej;
- załączona do pozwu kalkulacja wysokości bezpodstawnego wzbogacenia Pozwanych w związku z korzystaniem przez nich z kapitału udostępnionego im przez Bank na podstawie Umowy kredytu dowodzi wysokości roszczenia strony powodowej;
- Powód w razie nieważności Aneksu nr (...) do Umowy kredytu może niejako w miejsce nieważnego stosunku prawnego na nowo wykreować bez zgody Pozwanych stosunek quasi kredytu złotowego, opierającego się o zasady i parametry finansowe w sposób jednostronny i dowolny określone przez Bank, ewentualnie przez biegłego;

Pozwani jednocześnie wskazali na:

- nieistnienie podstaw prawnych do domagania się zwrotu bezpodstawnego wzbogacenia w postaci korzystania przez Pozwanych z kapitału, jak również na sprzeczność takiego rozstrzygnięcia z Dyrektywą Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (dalej: Dyrektywa 93/13) oraz z orzecznictwem (...);
- brak podstaw do domagania się dodatkowego świadczenia z tytułu poddania świadczenia Banku waloryzacji sądowej, tak wobec sprzeczności takiej waloryzacji z Dyrektywą Rady 93/13, jak i z uwagi na treść art. 3581 § 4 k.c., z którego wynika, że waloryzacji sądowej nie może żądać strona prowadząca przedsiębiorstwo, jeżeli świadczenie pozostaje w związku z prowadzeniem tego przedsiębiorstwa.

Nadto, pozwani wskazali, że z dołączonych do pozwu dokumentów, jak i z indywidualnej kalkulacji strony pozwanej, wynika, że wartość świadczeń spełnionych na mocy Umowy zmienionej Aneksem nr (...), tj. z wykorzystaniem przelicznika w postaci kursu waluty obcej, od 10.09.2008 r. do 08.10.2021r. wyniosła łącznie 239.558,69 zł. Jednocześnie w związku z zawarciem Aneksu nr (...) oraz wypłatą transz w związku z podwyższeniem kwoty kredytu na mocy postanowień Aneksu nr (...), Bank pobrał prowizję w wysokości 4.318,42 zł oraz opłaty za inspekcję nieruchomości w łącznej kwocie 640,00 zł (4x 160,00 zł). Tym samym łączna wartość świadczeń spełnionych w związku z Aneksem nr (...) wyniosła 244.517,11 zł (239.558,69 zł + 4.318,42 zł + 640,00 zł). Wartość świadczenia Powoda, tj. kwota wypłaconych na mocy nieważnego Aneksu nr (...) środków, wyniosła 250 000,00 zł. Wobec powyższego strona pozwana uznała powództwo w zakresie dochodzonej od Pozwanych kwoty 114 265,72 zł wyłącznie w części co do kwoty 5 482,89 zł (odpowieź na pozew k. 108-118).

Na rozprawie głównej w dniu 9 lutego 2024 r. pełnomocnik pozwanych przyznała, że na gruncie sprawy nie zostało dotychczas złożone przez pozwanych żadne oświadczenie materialnoprawne w przedmiocie potrącenia (protokół rozprawy – k. 187).

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

W dniu 26 lipca 2007 r. pozwani zawarli z poprzednikiem prawnym powoda (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w G., umowę nr (...) w walucie polskiej na kwotę 55.000 zł. Bank udzielił pozwany kredyt na okres od dnia zawarcia umowy do dnia 10 listopada 2027 r. na warunkach określonych w Części Szczególnej Umowy (dalej jako: (...)) oraz w Części Ogólnej Umowy (dalej jako: (...)), a także określonych w ogólnych warunkach udzielania przez (...) Bank (...) S.A. kredytu mieszkaniowego N. – H.. Kredyt przeznaczony był na finansowanie kosztów nabycia nieruchomości gruntowej położonej w miejscowości (...), Gmina M., działka nr (...).

W świetle § 1 ust. 1 części ogólnej umowy kredytu przedmiotowy kredyt był udzielany w złotych polskich.

Oprocentowanie kredytu określono w § 1 ust. 8, 9, 10, 11 i 12 (...) oraz § 2 i 3 (...). Oprocentowanie kredytu wynosiło w dniu zawarcia umowy 6,56% p.a., w stosunku rocznym. Marża Banku w dniu udzielenia kredytu wynosiła 1,75% p.a., przy czym miało nastąpić obniżenie marży Banku w okresie kredytowania o 1,25 p.p. do poziomu 0,5 p.p. Po upływie roku od daty zawarcia Umowy marża miała zostać podwyższona z poziomu 0,5 p.p., do docelowego poziomu 1 p.p. Rzeczywista roczna stopa procentowa wynosiła 5,70 % p.a.

Zgodnie z (...), oprocentowanie kredytu, ustalane było według zmiennej stopy procentowej, stanowiącej sumę odpowiedniej stopy bazowej, powiększanej o marżę Banku. Stopa bazowa odpowiadała obowiązującej w ostatnim dniu roboczym przed dniem uruchomienia środków stawce: (...) - w przypadku kredytów udzielanych w PLN. Stopa bazowa ustalona w umowie o kredyt, obowiązuje do przedostatniego dnia, włącznie, 3-miesięcznego okresu obrachunkowego. Zmiana stopy bazowej na stopę obowiązującą w ostatnim dniu roboczym przed dniem zmiany, następuje ostatniego dnia każdego 3-miesięcznego okresu obrachunkowego (lub najbliższego dnia roboczego następującego po tym dniu), aż do dnia całkowitej spłaty kredytu, przy czym pierwsza zmiana następuje po 3 miesiącach licząc od dnia uruchomienia kredytu (§2 ust. 1, 2, 3 i 4 (...)).

Stosownie do zapisu § 2 ust. 1 (...), całkowity koszt udzielonego kredytu wynosił szacunkowo 37.472,11 zł.

Na rzecz Banku, na poczet zabezpieczenia wierzytelności z Umowy, pozwani ustanowili hipotekę kaucyjną do kwoty 82.500 zł, na nieruchomości gruntowej położonej w miejscowości (...), Gmina M., działka nr (...), dla której Sąd Rejonowy w Mrągowie prowadził księgę wieczystą nr (...) (§3 ust. 2 (...)).

Spłata kredytu miała następować zgodnie z harmonogramem spłat doręczanym Kredytobiorcy. Spłata kredytu miała nastąpić do dnia 10 listopada 2027 r. Spłata miała być dokonana w 244 równych ratach kapitałowo-odsetkowych, do dnia 10 -ego każdego miesiąca. Środki pobierane były z konta osobistego powodów (§5 ust. 1, 2, 3, 4, 5 i 6 (...)).

(dowód: umowa nr (...) o kredyt mieszkaniowy N.-H. z dnia 26.07.2007r. – k. 27-34)

W dniu 23 lipca 2008 r. pomiędzy stronami zawarty został Aneks nr (...) dotyczący podwyższenia kwoty i zmiany waluty kredytu mieszkaniowego N. - H. nr (...)07- (...). Na mocy Aneksu zmieniony został m.in. §1 ust. 1 Umowy, który otrzymał następujące brzmienie: kwota kredytu denominowanego po podwyższeniu kwoty i zmianie waluty, stanowi na dzień sporządzenia Aneksu kwotę w złotych, stanowiącą równowartość 155.753,21 CHF przy czym:

1. ostateczna kwota kredytu po podwyższeniu kwoty i zmianie waluty, zostanie określona po przeliczeniu według kursu kupna (...), podanego w Tabeli Kursów, obowiązującej w Banku w momencie zaewidencjonowania w systemie informatycznym Banku kwoty kredytu po zmianie waluty tj. w terminie 90 dni od daty podpisania przez Kredytobiorcę Aneksu,

2. Bank przesyła Kredytobiorcy harmonogram spłat kredytu, w którym pisemnie informuje Kredytobiorcę o kwocie kredytu, stanowiącej równowartość w PLN, zgodnie z kursem kupna (...) według Tabeli Kursów, obowiązującej w Banku w momencie zaewidencjonowania w systemie informatycznym Banku kwoty kredytu po podwyższeniu i zmianie waluty, a także o ilości oraz wysokości rat kredytu do spłaty,

3. zmiany kursów walut w trakcie okresu kredytowania mają wpływ na równowartość kwoty kredytu w PLN oraz na wysokość płaconej przez Kredytobiorcę raty kapitałowo - odsetkowej.

Okres kredytowania został wydłużony do dnia 10.07.2037 r. (§ 1 ust. 2 Aneksu).

Oprocentowanie kredytu w dniu sporządzenia Aneksu wynosiło 4,72833% p.a. Marża Banku w dniu sporządzenia Aneksu wynosiła 1,95 p.p. W okresie kredytowania miało nastąpić obniżenie marży Banku o 1,00 p.p. (§1 ust. 3 pkt 8,9 i 10 Aneksu).

Rzeczywista roczna stopa procentowa w dniu sporządzenia Aneksu wyniosła 4,74% p.a. (§1 ust. 4 Aneksu).

Całkowity koszt udzielonego kredytu, po zmianie kwoty i waluty wyniósł szacunkowo 218.471,30 zł (§1 ust. 5 Aneksu).

Hipoteka kaucyjna ustanowiona na rzecz Banku, została podwyższona do kwoty 455,200 zł (§1 ust. 6 Aneksu). Waluta hipoteki po zmianie waluty zadłużenia nie uległa zmianie. Walutą hipoteki pozostała waluta polska.

Spłata kredytu następować miała zgodnie z harmonogramem spłat, w 360 równych ratach kapitałowo-odsetkowych do dnia 10 lipca 2037 r. (§ 1 ust. 7 Aneksu).

Stosownie do treści § 2 ust. 2 pkt 3 (...), stopa bazowa odpowiada obowiązującej w ostatnim dniu roboczym przed dniem uruchomienia środków stawce (...), w przypadku kredytów denominowanych w (...).

Według § 11 ust. 2 i 3 (...), w przypadku kredytu denominowanego w walucie obcej, wypłata środków następuje w złotych, w kwocie stanowiącej równowartość wypłacanej kwoty wyrażonej w walucie obcej. Do przeliczeń kwot walut uruchamianego kredytu stosuje się kurs kupna waluty obcej według Tabeli kursów obowiązującej w Banku w dniu wypłaty środków, w momencie dokonywania przeliczeń kursowych.

Zgodnie z § 13 ust. 7 (...), w przypadku kredytu denominowanego w walucie obcej, Harmonogram spłat kredytu wyrażony jest w walucie, w której kredyt jest denominowany. Spłata następuje w złotych, w równowartości kwot wyrażonych w walucie obcej. Do przeliczeń wysokości rat kapitałowo-odsetkowych spłacanego kredytu stosuje się kurs sprzedaży danej waluty według Tabeli kursów obowiązującej w Banku w dniu spłaty, w momencie dokonywania przeliczeń kursowych.

§ 14 ust. 1 (...) stanowi, że odsetki od kwoty wykorzystanego kapitału naliczane są za okresy miesięczne, licząc od dnia uruchomienia kredytu do dnia poprzedzającego całkowitą spłatę włącznie, według obowiązującej dla kredytu w tym czasie stopy procentowej.

(dowód: Aneks nr (...) do Umowy z dnia 23.07.2008r. – k. 48-49)

Kredyt udzielony w polskich złotych został uruchomiony w jednej transzy w dniu 8 sierpnia 2007 r. w kwocie 55.000 zł.

Po przewalutowaniu i podwyższeniu (zgodnie z aneksem) uruchomiono kwotę podwyższenia w pięciu transzach, wypłacając kwotę 250.000 zł.

Bank wystawił zaświadczenie, że uruchomił kredyt:

- w dniu 1 sierpnia 2008 r. w kwocie 53.438,40 PLN (27.719,89 CHF)
- w dniu 1 sierpnia 2008 r. w kwocie 30.000,00 PLN (15.561,78 CHF),

- w dniu 11 września 2008 r. w kwocie 50.000,01 PLN (23.807,26 CHF),
- w dniu 17 października 2008 r. w kwocie 70.000,01 PLN (30.664,10 CHF),
- w dniu 22 grudnia 2008 r. w kwocie 70.000,00 PLN (27.031,20 CHF),
- w dniu 8 lipca 2009 r. w kwocie 30.000,00 PLN (10.598,09 CHF).

(dowód: załącznik nr 1 k. 51)

W okresie od 26 lipca 2007 r. do dnia przewalutowania powodowie spłacili, 5.413,08 zł, natomiast w okresie od 2 sierpnia 2008 r. do 9 grudnia 2022 r. dokonali spłaty 241.976,00 zł.

(dowód: załącznik nr 2 – zestawienie spłat kredytu k. 52-55v., historia operacji na kontrakcie kredytowym k. 57-61)

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Olsztynie z dnia 10 listopada 2020 roku, sygn. akt I C 450/18, oddalono powództwo Z. K. i J. K. (1) o zapłatę oraz ustalono, że Aneks nr (...) dotyczący podwyższenia kwoty i zmiany waluty kredytu mieszkaniowego (...) nr umowy (...), podpisany w dniu 23 lipca 2008r., zawarty między Z. K. i J. K. (1) a (...) Bank (...) S.A. w G., jest nieważny.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, wyrokiem z dnia 13 października 2021r., w sprawie o sygn. akt I ACa 68/21, oddalił apelację banku (...) S.A. w W..

(dowód: wyrok SO w Olsztynie z dn. 10.11.2020r., sygn. akt I C 450/18 k. 53, wyrok SA w Białymstoku z dn. 13.10.2021r. k. 83)

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo, w części zasługiwało na uwzględnienie.

Fakty ustalono na podstawie spójnego, wiarygodnego materiału dowodowego: dokumentów złożonych przez obie strony (wzajemnie niekwestionowanych) oraz z dokumentów zawartych w aktach sprawy Sądu Okręgowego w Olsztynie o sygn. I C 450/18.

Sąd pominął dowód z opinii biegłego z zakresu bankowości i rachunkowości (k. 197), jak w punkcie IV pozwu (k. 6-7), jako nieistotny dla rozstrzygnięcia sprawy. Pominiecie dowodu zgłaszanego przez stronę jest bowiem dopuszczalne wtedy, gdy okoliczności sporne, na które dowód powołano, zostały dostatecznie wyjaśnione (wyrok Sądu Najwyższego z 19 grudnia 2012 r. sygn. akt II CNP 41/12, wyroki SN: z 12 stycznia 2005 r., I CK 451/04, z 5 lutego 2009 r., II UK 176/08 i z 13 grudnia 2010 r., III SK 16/10). Opinia biegłego stanowi jedynie dowód dający Sądowi, rozstrzygającemu sprawę merytorycznie, dokonanie ustaleń w zakresie wymagającym wiadomości specjalnych (a więc wiedzy wykraczającej poza objętą zakresem wiedzy ogólnej – powszechnej). Sąd uznał przy tym, że z uwagi na prosty charakter obliczeniowy sprawy nie było konieczne zasięgnięcie opinii biegłego – suma dochodzona przez powoda w ramach roszczenia o zwrot kapitału za wskazany wyżej okres wynika bowiem wprost z dokumentu niekwestionowanego przez strony. Zgromadzone w sprawie dowody w postaci dokumentów, w pełni pozwalają na dokonanie prawidłowego rozpoznania niniejszej sprawy, zaś wniosek dowodowy o dopuszczenie opinii biegłego potraktował, z uwagi na powyższe, jako nieistotny dla rozstrzygnięcia sprawy.

Zgodnie z przepisem art. 203 § 1 i 4 k.p.c. pozew może być cofnięty bez zezwolenia pozwanego, aż do rozpoczęcia rozprawy, a jeżeli z cofnięciem połączone jest zrzeczenie się roszczenia – aż do wydania wyroku. Sąd może uznać za niedopuszczalne cofnięcie pozwu, zrzeczenie się lub ograniczenie roszczenia tylko wtedy, gdy okoliczności sprawy wskazują, że wymienione czynności są sprzeczne z prawem lub zasadami współżycia społecznego albo zmierzają do obejścia prawa.

Pismem procesowym z dnia 23 października 2023r. wobec dokonania przez powodów wpłaty w dniu 18 października 2023r., pozwany cofnął pozew w części dotyczącej żądania tytułem zwrotu świadczenia w postaci kapitału kredytu wypłaconego stronie pozwanej (jako świadczenia nienależnego), tj. co do kwoty 5.482,89 zł ze zrzeczeniem się roszczenia w tym zakresie.

Cofnięcie pozwu w tym zakresie nie jest sprzeczne z prawem, zasadami współżycia społecznego i nie zmierza do obejścia prawa. Stąd też koniecznym było w tej części umorzyć postępowanie w sprawie – umorzyć postępowanie odnośnie co do roszczenia z punktu I.1 pozwu do kwoty 5.482,89 zł (pkt I sentencji wyroku).

Wraz z cofnięciem pozwu co do w/w kwoty powód zgłosił ostateczne roszczenie, w którym zażądał zapłaty na jego rzecz kwoty 300.009,55 zł, na którą to kwotę składają się: kwota 108.782,83 zł tytułem zwrotu świadczenia w postaci kapitału kredytu obniżonego o kwotę roszczenia powodów, które zostało wypłacone w dniu 18.10.2023r. oraz kwota 191.226,72 zł tytułem wynagrodzenia za korzystanie z kapitału.

Odnosząc się do żądania zwrotu kwoty udzielonego kapitału, należy stwierdzić, że zasadą jest, że każde przejście wartości majątkowej z jednej osoby na drugą musi być prawnie uzasadnione. W kontekście art. 405 k.c. oraz art. 410 § 1 i 2 k.c. wskazać należy, że pozwani uzyskali świadczenie pieniężne w określonej wysokości bez podstawy prawnej. Powodowi przysługuje więc żądanie do jego zwrotu na podstawie tych przepisów.

W ocenie Sądu orzeczenie stwierdzające nieważność umowy ma charakter deklaratoryjny, a nie konstytutywny, stąd roszczenie o zwrot świadczenia nienależnie spełnionego staje się wymagalne w chwili jego spełnienia; roszczenie o zwrot nienależnego świadczenia mającego taki charakter w chwili jego spełnienia staje się wymagalne już z tą datą.

W tym miejscu godzi się przypomnieć, iż według art. 117 § 1 i 2 k.c. roszczenia majątkowe ulegają przedawnieniu. Zgodnie z art. 118 k.c. termin przedawnienia wynosi lat dziesięć, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej - trzy lata. W świetle art. 120 § 1 zdanie pierwsze k.c. bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne. W orzecznictwie ugruntowany jest pogląd, że roszczenie banku o zwrot kwoty wypłaconej w wykonaniu nieważnej gwarancji bankowej (art. 410 k.c.), jako związane z prowadzeniem działalności gospodarczej, przedawnia się z upływem trzyletniego terminu (art. 118 k.c.). Bieg przedawnienia roszczenia wynikającego z zobowiązania bezterminowego rozpoczyna się w dniu, w którym świadczenie powinno być spełnione, gdyby wierzyciel wezwał dłużnika do wykonania zobowiązania w najwcześniejszym możliwym terminie (art. 120 § 1 zdanie drugie w zw. z art. 455 k.c.), niezależnie od świadomości uprawnionego co do przysługiwania mu roszczenia (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 kwietnia 2003 r., I CKN 316/01, OSNC 2004/7-8/117). W ocenie Sądu przedstawiony pogląd judykatury należy uwzględnić w niniejszej sprawie, która dotyczy żądania zwrotu kwoty wypłaconej w wykonaniu nieważnej umowy kredytu. Zgodnie z art. 5 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (tj. Dz. U. z 2019 r. poz. 2357) do czynności bankowych zaliczane jest, między innymi, udzielanie kredytów. Zatem takie czynności, choćby nawet zostały wadliwie dokonane, mieszczą się w zakresie działalności gospodarczej. Wynikające z nich roszczenia są konsekwencją tej działalności, której istotą jest udzielanie kredytów. Do roszczeń tych należy zaliczyć więc także roszczenia wynikające z nieważnych umów ponieważ zachodzi ścisły związek między działalnością gospodarczą banku, przejawiającą się w zawieraniu umów kredytowych a wynikającymi z nich roszczeniami, które mogą być oparte na różnych podstawach prawnych, w tym na podstawie przepisów o bezpodstawnym wzbogaceniu czy nienależnym świadczeniu. Dlatego Sąd uznał, iż do roszczenia powoda, będącego przedmiotem sprawy, jako związanego w prowadzeniem przez niego działalności gospodarczej, powinien mieć zastosowanie trzyletni okres przedawnienia, o którym mowa w art. 118 k.c.

Powyższa konstatacja na gruncie niniejszej sprawy nie oznacza jeszcze jednak, że roszczenie to faktycznie uległo przedawnieniu. Niezależnie bowiem od powyższego należy wskazać na treść przepisu art. 123 § 1 pkt 2 k.c., według którego bieg przedawnienia przerywa się przez uznanie roszczenia przez osobę, przeciwko której roszczenie przysługuje. Uznanie takie może przybrać dwojaką postać: właściwą - umowy między uprawnionym a zobowiązanym, lub niewłaściwą - oświadczenia wiedzy zobowiązanego. Wyrażne lub dorozumiane potwierdzenie przez zobowiązanego istnienia oraz cech przysługującego przeciwko niemu roszczenia powinno być skorelowane z

ustaniem stanu niepewności prawnej po stronie uprawnionego. Zobowiązany, uznając roszczenie, stwarza po stronie uprawnionego przekonanie, iż może on skutecznie dochodzić swojego roszczenia. Celem art. 123 § 1 pkt 2 k.c. jest ochrona uzasadnionych interesów i dobrej wiary podmiotu uprawnionego. Dla swej ważności uznanie właściwe, co do zasady, nie wymaga zachowania formy szczególnej. Skuteczność uznania niewłaściwego nie jest zaś uzależniona nawet od posiadania przez dłużnika zamiaru wywołania skutku w postaci przerwania biegu przedawnienia. Takie uznanie nie może zostać odwołane ani cofnięte. Jest jednak możliwe odpowiednie (na podstawie art. 651 k.c.) zastosowanie niektórych przepisów k.c. o wadach oświadczeń woli w odniesieniu do tych oświadczeń wiedzy, które zostały wyrażone w warunkach wyłączających świadome powzięcie decyzji i wyrażenie woli, czy też na skutek groźby lub podstępu. Przykładami działań zobowiązanego kwalifikowanymi jako uznanie niewłaściwe są m.in. prośba o rozłożenie zadłużenia na raty, spłata części zadłużenia (w tym odsetek), ustanowienie zabezpieczenia (w tym przez osobę trzecią), dokonanie potrącenia. Z technicznego punktu widzenia może przybrać formę wypowiedzi albo innego działania. Istotne jest, aby zachowanie zobowiązanego uzasadniało przekonanie wierzyciela, że dłużnik ma świadomość istnienia obowiązku, a co za tym idzie - oczekiwanie uprawnionego, że świadczenie zostanie przez niego spełnione. Z tego względu przyjmuje się, że oświadczenie wiedzy zobowiązanego musi w sposób zamierzony dotrzeć do uprawnionego. Tutejszy Sąd w pełni aprobuje pogląd, według którego uznanie roszczenia przez osobę, przeciwko której ono przysługuje, nie wymaga złożenia oświadczenia woli, a wystarczające jest zewnętrzne wyrażenie przeświadczenia o istnieniu roszczenia, a więc oświadczenie wiedzy.

Tak należy zatem potraktować dokonywanie na przestrzeni przeszło dekady spłat rat kredytu przez pozwanych, którzy nawet pomimo zainicjowania postępowania przeciwko Bankowi przed Sądem Okręgowym w Olsztynie, sukcesywnie wywiązywali się z wynikających z umowy obowiązków.

W związku z powyższym T.. Sąd uznał, że na skutek uznania niewłaściwego pozwanych polegającego na sukcesywnych spłatach należności łącznie do 8 grudnia 2022r. doszło do przerwania biegu przedawnienia roszczenia powoda o zwrot uiszczonych pozwany bez podstawy prawnej środków pieniężnych w wykonaniu nieważnej umowy kredytowej. W rezultacie dochodzone w niniejszej sprawie roszczenie powoda nie może być uznane jako przedawnione.

W ocenie Sądu na gruncie niniejszej sprawy roszczenia pozwu w części dotyczącej zwrotu nienależnego świadczenia należało uwzględnić.

Dochodzone pozwem roszczenie o zapłatę stanowią roszczenia o zwrot nienależnego świadczenia oparte na art. 405 k.c. w zw. z art. 410 k.c. z art. 405 k.c. wynika obowiązek zwrotu w naturze korzyści majątkowej uzyskanej kosztem innej osoby bez podstawy prawnej, a gdyby to nie było możliwe, do zwrotu jej wartości. Jedną z postaci bezpodstawnego wzbogacenia stanowi świadczenie nienależne (art. 410 § 1 k.c.), przy czym świadczenie jest nienależne, jeżeli ten, kto je spełnił, nie był w ogóle zobowiązany lub nie był zobowiązany względem osoby, której świadczył, albo jeżeli podstawa świadczenia odpadła lub zamierzony cel świadczenia nie został osiągnięty, albo jeżeli czynność prawna zobowiązująca do świadczenia była nieważna i nie stała się ważna po spełnieniu świadczenia. Obie strony powołują się na nieistnienie zobowiązania będące skutkiem nieważności umowy stanowiącej źródło zobowiązania (*condictio sine causa*). Nieważność umowy jest stanem istniejącym od chwili jej zawarcia, a wszelkie świadczenia spełnione w wykonaniu nieważnej umowy mają charakter świadczeń nienależnych. W przypadku świadczeń pieniężnych zwrotowi podlega ich wartość nominalna (zob. uchwałę 7 sędziów Sądu Najwyższego – zasadę prawną z dnia 7 maja 2021 r., III CZP 6/21, niepubl., wyrok Sądu Okręgowego w Toruniu, sygn. I C 90/22).

Nie ulega wątpliwości powstanie i wysokość roszczenia powodowego banku o zwrot nienależnego świadczenia w kwocie 108.782,83 zł w postaci kapitału kredytu postawionego do dyspozycji pozwanych przez powodowy bank, albowiem okoliczności te zostały przyznane przez pozwanych oraz wprost wynikają z motywów prawomocnego wyroku tut. Sądu w sprawie I C 450/18.

Poprawność tego rozumowania została ostatnio potwierdzona w szeregu orzeczeń sądów powszechnych. Przykładowo Sąd Okręgowy w Gdańsku wyrokiem wstępnym z 29 czerwca 2022 r. (sygn. akt XV C 137/22) przesądził (nieprawomocnie) zasadę odpowiedzialności kredytobiorców względem banku w zakresie roszczeń o zwrot

wypłaconego kapitału kredytu. Roszczenie to sąd uznał za usprawiedliwione co do zasady. W ustnych motywach rozstrzygnięcia roszczenie o zwrot kapitału określił jako „oczywiście uzasadnione”. Oceniał, że na podstawie art. 405 i następnych kodeksu cywilnego bankowi przysługuje również roszczenie o zapłatę wynagrodzenia za korzystanie przez kredytobiorców z wypłaconych im środków. Następnie Sąd Okręgowy w Krakowie 29 lipca 2022 r. w sprawie o sygn. akt. I C 1112/17 wydał wyrok częściowy, którym zasądził od kredytobiorcy na rzecz banku zwrot wypłaconego kapitału kredytu w pełnej wysokości. W podobnym tonie wypowiedział się ostatnio w dniu 10 lutego 2022 r. Sąd Okręgowy w Warszawie w sprawie o sygn. akt - XXV C 1039/20.

Niezależnie od powyższego podkreślenia wymaga, że w ocenie Sądu ewentualne wzajemne rozliczenia stron nieważnej umowy kredytowej możliwe są m.in. w ramach instytucji potrącenia, a ponadto prawa zatrzymania świadczenia (art. 496 w zw. z art. 497), z kolei w ramach instytucji procesowych można wskazać na powództwo wzajemne. W tym miejscu należy zauważyć, iż w praktyce sądowej szeroko stosowane są ewentualne oświadczenia o potrąceniu na wypadek gdyby objęta petitum pozwu, a kwestionowana przez pozwanego wiarygodność okazała się uzasadnioną. Prawidłowość tej praktyki nie jest w piśmiennictwie kwestionowana (por. E. Gniewek czy M. Gutowski w Komentarzach do art. 499 k.c., sip. Legalis).

Na marginesie powyższych rozważań podkreślenia wymaga, że w ocenie Sądu teoria salda nie ma jednoznacznego oparcia w przepisach kodeksu cywilnego. Natomiast stosownie do koncepcji określanej jako teoria dwóch kondykcji każde roszczenie o wydanie korzyści należy traktować niezależnie, a ich kompensacja jest możliwa tylko w ramach instytucji potrącenia, jak powyżej. W judykaturze i doktrynie niepodzielnie panuje teoria dwóch kondykcji (R. Trzaskowski: Komentarz do art. 405 k.c., t. 29 oraz cytowane tam liczne poglądy na ten temat, sip Lex).

Mając powyższe na uwadze w punkcie II sentencji wyroku zasądzono solidarnie od pozwanych na rzecz powoda kwotę 108.782,83 zł – zgodnie z żądaniem powoda. Wskazać przy tym należy, iż kwota kapitału wypłacona pozwanym przez powoda wynosiła 250.000 zł, zatem dochodzona pozwem kwota 108.782,83 zł mieści się w kwocie wypłaconego kapitału. Sąd był w tym zakresie związany żądaniem pozwu.

Sąd na podstawie art. 481 k.c. orzekł o obowiązku zapłaty odsetek ustawowych za opóźnienie, a mianowicie od ww. kwoty od dnia 16 lutego 2024r., tj. od dnia wyrokowania do dnia zapłaty.

Powód zażądał w pozwie zasądzenia odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia następnego po dniu doręczenia pozwanemu odpisu pozwu. Żądanie powoda w tym zakresie zostało uwzględnione jedynie w części. Sąd uznał, że odsetki dochodzone pierwotnie są nienależne.

Żądanie powoda zostało uznane przez Sąd za zasadne od dnia 16 lutego 2024 tj. od dnia wyrokowania. Z uwagi na skomplikowany charakter sprawy oraz mnogość zarzutów pozwani dopiero po przeprowadzeniu całego postępowania dowodowego mieli dostateczną wiedzę, która pozwalała pozwanym na ocenę zasadności roszczeń powoda.

W dalszej kolejności odnieść się należy do żądania pozwu dotyczącego zwrotu przez pozwanych kwoty 191.226,72 zł, określonej przez autora pozwu jako: „zwrot bezpodstawnego wzbogacenia strony pozwanej kosztem Banku, odpowiadającego wartości świadczenia niepieniężnego Banku, polegającego na umożliwieniu stronie pozwanej korzystania z kapitału Banku”.

Dokonując analizy zasadności tego roszczenia, należy w pierwszym rzędzie z całą mocą podkreślić, że ratio legis przepisu art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13/EWG jest zniechęcający skutek wywierany na przedsiębiorców, którzy winni być zniechęceni do stosowania niedozwolonych klauzul umownych, zaś wyeliminowanie rzeczzonego skutku powodowałoby, że nadal byłiby oni zachęceni do stosowania rzeczonych warunków, wiedząc, że nawet gdyby miały one być unieważnione, to interes przedsiębiorców zostanie zagwarantowany (zob.: wyrok (...) z dn. 14.06.2012 r., C-618/10, wyrok (...) z dn. 30.04.2014 r., C-26/13). Tymczasem w ocenie Sądu zasądzenie na rzecz banku wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z kapitału penalizowałoby w istocie nie bank, lecz kredytobiorcę, zachęcając przedsiębiorcę do wprowadzania abuzywnych postanowień w kolejnych, proponowanych przez siebie konsumentom umowach. Nadto, w polskim systemie prawnym brak jakiegokolwiek przepisu mogącego stanowić

podstawę prawną przedmiotowego roszczenia, w szczególności nie jest nim art. 405 k.c. w związku z art. 410 k.c. Z powołanych przepisów wynika bowiem obowiązek zwrotu nienależnego świadczenia, a świadczeniem banku w okolicznościach rozpoznawanej sprawy była wyłącznie wypłata kredytu. A zatem umożliwienie kredytobiorcy bezumownego korzystania z kapitału banku nie jest świadczeniem banku, lecz jest stanem faktycznym, który wynika z nienależnego świadczenia. Okoliczność, że na skutek korzystania z kapitału w okresie kredytowania przez kredytobiorcę, a nie przez bank, przez co bank nie mógł uzyskać potencjalnego zysku, jest irrelevantna przy ocenie zasadności zgłoszonego roszczenia, ponieważ reżim odpowiedzialności z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia, nie przewiduje obowiązku zapłaty *lucrum cessans* - w przeciwieństwie do reżimu odpowiedzialności odszkodowawczej (art. 361 § 2 k.c.). Jedynym zaś przewidzianym przez prawo cywilne świadczeniem związanym z korzystaniem z cudzego kapitału są odsetki, które mogą mieć postać odsetek umownych albo ustawowych (art. 359 k.c., art. 481 k.c.). Z uwagi jednak na uznanie spornej umowy kredytu za nieważną, odsetki umowne nie przysługują powodowi, skoro brak podstawy umownej do ich zapłaty. Odnośnie zaś odsetek ustawowych za opóźnienie, nie przysługują one powodowi, bowiem nie wykazał on wysokości dochodzonych roszczeń, a zatem nie można uznać, że skutecznie wezwał pozwanych do zapłaty. W kontekście powyższego zauważyć należy, że uwzględnienie stanowiska powoda doprowadziłoby w istocie do reaktywacji nieważnej umowy stron w zakresie oprocentowania (zob. wyrok SA w Białymstoku z dn. 20.02.2020 r., I ACa 635/19). Należy zaakcentować także, że w przypadku uznania zasadności przedmiotowego roszczenia trzeba by uznać, iż analogiczna wierzytelność przysługiwałaby pozwany, skoro podczas wykonywania spornej umowy kredytu również bank korzystał ze środków pieniężnych, które strona pozwana wpłacała tytułem rat i innych należności wynikających z przedmiotowej umowy. Przyjęcie zasadności roszczenia powoda o wynagrodzenie, którego wysokość jest w niniejszej sprawie równa sumie 191.226,72 zł, byłoby sprzeczne z *ratio legis* art. 6 ust. 1 i art. 7 dyrektywy nr 93/13/EWG, która ma na celu ochronę konsumentów. Wyeliminowanie ze spornej umowy mechanizmu indeksacji nie stanowi *in concreto* następstwa niezgodnego z prawem lub nieuczciwego zachowania banku, ale jest rezultatem niezgodnego z prawem jego działania. Wobec tego, pozwani nie powinni ponosić dalej idących następstw tego stanu rzeczy niż te, które ustawodawca przewidział w art. 385 § 1 i 2 k.c. (por. Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 25.06.2022 r. do sprawy o sygn. akt I ACa 545/21).

W ocenie Sądu powód w ramach żądania pozwu dotyczącego zwrotu przez pozwanych kwoty 191.226,72 zł, określonej przez autora pozwu jako: „zwrot bezpodstawnego wzbogacenia strony pozwanej kosztem Banku, odpowiadającego wartości świadczenia niepieniężnego Banku, polegającego na umożliwieniu stronie pozwanej korzystania z kapitału Banku”, w istocie domaga się zapłaty odsetek od kapitału wypłaconego wraz z uruchomieniem kredytu. Zdaniem powoda, wzbogacenie pozwanych polegać miało w rzeczywistości na uniknięciu straty w ich majątku.

W świetle treści przepisu art. 359 § 1 k.c. należy dojść do przekonania, iż jedynym dopuszczalnym żądaniem mogłyby być odsetki za opóźnienie liczone od daty braku zwrotu świadczenia nienależnego w terminie wyznaczonym przez powoda.

Ponadto w ocenie Sądu powód nie wykazał skutecznie wzbogacenia o powyższą kwotę po stronie pozwanych i nie wywiązał się z ciążącego na nim obowiązku udowodnienia zasadności zgłoszonego roszczenia (art. 6 k.c. i art. 232 k.p.c.). Obowiązkiem strony powodowej było wskazanie dowodów dla stwierdzenia faktu uzyskania faktycznej korzyści jego kosztem. Szczególnie istotnym jest fakt, iż w świetle orzeczenia Sądu Okręgowego w Olsztynie z dnia 10 listopada 2020 r., sygn. akt I C 450/18 ustalającego nieważność umowy kredytowej, pomiędzy stronami nie doszło do zawarcia umowy ani do przekazania środków tytułem uruchomienia kredytu. Powód nie może się więc domagać zwrotu równowartości uzyskanej z tego tytułu korzyści.

Wskazać należy także, iż działaniom powoda można przypisać charakter zastępczego rozwiązania dla wadliwej umowy kredytu, ponieważ takie czynności pozostają sprzeczne z wiążącą sądy powszechne wykładnią art. 6 Dyrektywy 93/13 TS UE w wyroku z dnia 14 czerwca 2012 r. w sprawie (...) przeciwko J. C. (sygn. C 618/10) oraz w wyroku z dnia 21 grudnia 2016 r. w sprawach połączonych, sygn. C-154/15, C-307/15 i C-308/15.

W świetle tych orzeczeń z art. 6 ust. 1 wynika, że sądy krajowe są zobowiązane wyłącznie do zaniechania stosowania nieuczciwego warunku umownego, aby nie wywierał on obligatoryjnych skutków wobec konsumenta, przy czym nie są

one uprawnione do zmiany jego treści. Wykluczonym jest, aby powód w osobnym procesie żądał zastąpienia nieważnej umowy innym stosunkiem prawnym i uzyskiwał z niego korzyść.

Takie działania banków, zwłaszcza w stosunku do konsumentów, należy uznać za całkowicie nieuzasadnione prawnie i zmierzające do nieakceptowalnego nadużycia. Ideą unieważnienia wadliwej umowy kredytu we frankach jest z jednej strony naprawienie powstałej szkody u kredytobiorcy, z drugiej zaś odstraszenie banku od takich działań na przyszłość kosztem pobranego wynagrodzenia. Tymczasem formułowane przez banki pozwy zmierzają do uzyskania tego, co zostało wcześniej utracone właśnie ze względu na nieuczciwość samego banku przy zawarciu umowy z kredytobiorcą.

Kredytobiorcy w tego rodzaju sprawach korzystają z daleko idącej ochrony prawa unijnego, w tym poszczególnych przepisów wynikających z Dyrektywy Rady EWG 93/13 (zwłaszcza art. 7 ust. 1). Na straży prawa wielokrotnie pozostawał także Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej (m.in. w wyroku (...) z dnia 21 grudnia 2016 r., G. N., sprawy połączone C 154/15, C 307/15 i C 308/15, EU:C:2016:980, pkt 57; wyrok (...) z dnia 14 czerwca 2012 r., B. E. de C., C 618/10, EU:C:2012:349, pkt 65).

Koncepcja, że w przypadku stwierdzenia nieważności umowy kredytu bankowi przysługuje roszczenie o wynagrodzenie za korzystanie z kapitału mające rekompensować mu lub choćby umniejszać stratę wynikającą z nieważności umowy, w ocenie Sądu niweczy efekt zniechęcający dyrektywy 93/13.

Nie jest kwestią przypadku, że koncepcja ta pojawiła się niedługo po ogłoszeniu przez (...) korzystnego dla konsumentów wyroku w sprawie C-260/18 (D.), przesądzającego o niedopuszczalności konwalidacji wbrew woli konsumenta umowy kredytu zawierającej nieuczciwe postanowienia. Przyjęcie tej kontrowersyjnej na gruncie polskiego prawa cywilnego koncepcji pozwoliłoby uniknąć bankom negatywnych konsekwencji nieuczciwego traktowania konsumentów, a przynajmniej istotnie te konsekwencje osłabić, niweczając efekt zniechęcający dyrektywy 93/13, i w znaczącym stopniu pozbawić polskich konsumentów ochrony wynikającej z dyrektywy.

Co więcej ochronę konsumentów przed tego rodzaju roszczeniami ze strony przedsiębiorców przewidują również przepisy krajowe.

Zgodnie z art. 224 § 1 k.c. samoistny posiadacz w dobrej wierze nie jest obowiązany do wynagrodzenia za korzystanie z rzeczy i nie jest odpowiedzialny ani za jej zużycie, ani za jej pogorszenie lub utratę. Nabywa własność pożytków naturalnych, które zostały od rzeczy odłączone w czasie jego posiadania, oraz zachowuje pobrane pożytki cywilne, jeżeli stały się w tym czasie wymagalne. Zgodnie zaś z § 2 tego przepisu: „Jednakże od chwili, w której samoistny posiadacz w dobrej wierze dowiedział się o wytoczeniu przeciwko niemu powództwa o wydanie rzeczy, jest on obowiązany do wynagrodzenia za korzystanie z rzeczy i jest odpowiedzialny za jej zużycie, pogorszenie lub utratę, chyba że pogorszenie lub utrata nastąpiła bez jego winy. Obowiązany jest zwrócić pobrane od powyższej chwili pożytki, których nie zużył, jak również uiścić wartość tych, które zużył”.

W ocenie Sądu w przedmiotowym przypadku powodowi nie przysługuje również roszczenie z tytułu bezumownego korzystania z kapitału za okres sprzed wystąpienia z żądaniem. Wskazany powyżej przepis kodeksu cywilnego stanowi, że wynagrodzenie za korzystanie z rzeczy należy się wyłącznie, jeśli posiadacz jest w złej wierze. Powodowie korzystali z pieniędzy banku w przekonaniu, że mają do tego prawo na podstawie zawartej umowy. Tymczasem zazwyczaj w procesach z powództwa konsumentów, (w tym również w realiach sprawy I C 450/18 Sądu Okręgowego w Olsztynie) bank twierdzi, że umowa jest ważna, a konsumenci powinni ją wykonywać. Trudno zatem uznać pozwanych za posiadaczy kapitału w złej wierze, skoro sam bank na gruncie sprawy I C 450/18 stał na stanowisku, że konsument posiadał je zgodnie z prawem. W ocenie Sądu pozwani byli przeto posiadaczami w dobrej wierze. Wynagrodzenie za korzystanie z rzecz w dobrej wierze przysługuje właścicielowi dopiero od dnia wytoczenia powództwa o zwrot (art. 224 § 1 k.c.). Zgodnie z aktualnymi poglądami doktryny i orzecznictwa pieniądź jest rzeczą szczególnego rodzaju i mają do niego zastosowanie właśnie te przepisy.

Reasumując w ocenie Sądu, konsumentom, w tym pozwanym, jak na gruncie przedmiotowej sprawy należy przyznać daleko idącą ochronę, o czym wspomina unijna Dyrektywa 93/13. Skoro bowiem przedsiębiorca proponuje umowę,

która jest nieważna przy okazji nie informując o rzeczywistym ryzyku kursowym to musi ponieść konsekwencje takiego zachowania, choćby i po to, aby on i jemu podobni nie czynili tak w przyszłości z drugiej zaś strony z pewnością nie może takich konsekwencji natomiast ponosić konsument.

Na decyzję Sądu w tej sprawie wpływ miało stanowisko Rzecznika Generalnego przy Trybunale Sprawiedliwości Unii Europejskiej przedstawione w sprawie C-520/21, z którego wprost wynika, że zapisy unijnej dyrektywy konsumenckiej, a konkretnie art. 6 ust. 1 i 7 ust. 1 dyrektywy 93/13 stoją na przeszkodzie przyznaniu bankom możliwości występowania przeciwko konsumentom z roszczeniami o wynagrodzenie za korzystanie z kapitału. Opinię tę zresztą przed wydaniem niniejszego wyroku podzielił w całej rozciągłości Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej w orzeczeniu z dnia 15.06.2023 r., sygn. akt C 520/21.

W świetle treści przepisu art. 359 § 1 k.c. należy dojść do przekonania, iż jedynym dopuszczalnym żądaniem mogłyby być odsetki za opóźnienie liczone od daty braku zwrotu świadczenia nienależnego w terminie wyznaczonym przez powoda.

Mając powyższe na uwadze, Sąd oddalił powództwo w zakresie zapłaty kwoty 191.226,72 zł tytułem zwrotu bezpodstawnego wzbogacenia strony pozwanej kosztem Banku, odpowiadającego wartości świadczenia niepieniężnego Banku, polegającego na umożliwieniu stronie pozwanej korzystania z kapitału Banku.

Nie zasługuje też na uwzględnienie żądanie ewentualne, dotyczące waloryzacji kapitału.

Powód żądał, by waloryzacji dokonać według wskaźników inflacji i jako podstawę prawną swojego roszczenia wskazał art. 358¹ k.c. W ocenie Sądu, prawo to powodowi nie przysługuje. Aktualne i w tej kwestii są wyłożone wcześniej argumenty poczynione na gruncie Dyrektywy 93/13. Dodatkowo przeszkodą uwzględnienia żądania powoda jest sama treść art. 358¹ § 4 k.c., z którego wynika, że waloryzacji sądowej nie może żądać strona prowadząca przedsiębiorstwo, jeżeli świadczenie pozostaje w związku z prowadzeniem tego przedsiębiorstwa. To, że powód jest przedsiębiorcą, jest na tyle oczywiste, że nie wymaga argumentacji. Przedmiotem roszczenia o zwrot kapitału kredytu, w tym o zwrot w zwaloryzowanej wysokości, jest świadczenie pozostające w związku z prowadzeniem przez powoda przedsiębiorstwa. Sąd zna argumenty przeciwników tego poglądu, wskazujących na to, że chodzi o świadczenie nienależne, a nie o świadczenie z obowiązującej umowy, ale nie zgadza się z tymi argumentami. W związku z prowadzeniem przedsiębiorstwa było sformułowanie wadliwej umowy, następnie wykonywanie nieważnego stosunku prawnego, a obecnie rozliczenie się z kontrahentami w wyniku sądowego unieważnienia umowy. Związek nie został zerwany na żadnym etapie. Dlatego powództwo w zakresie żądania głównego zostało oddalone na podstawie art. 358¹ § 4 k.c.

Za oddaleniem powództwa w części dotyczącej waloryzacji kapitału przemawia także treść orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 15.06.2023r., sygn. akt C 520/21. Sąd Rejonowy dla Warszawy-Śródmieście w Warszawie zadał (...) pytanie prejudycjalne o to, czy po stwierdzeniu nieważności umowy kredytu banki i konsumenci, poza zwrotem pieniędzy zapłaconych w wykonaniu nieważnej umowy wraz z odsetkami, mogą dodatkowo domagać się: jakichkolwiek innych świadczeń, w tym należności (w szczególności wynagrodzenia, odszkodowania, zwrotu kosztów lub waloryzacji świadczenia). Z pytania (...) sądu wynika więc, że chodziło w nim również o waloryzację.

Opinia Rzecznika Generalnego w sprawie C-520/21 dotyczyła wszystkich świadczeń i należności opisanych w pytaniu prejudycjalnym, w tym waloryzacji. Rzecznik w opinii nie wymienia odrębnie wszystkich rodzajów należności, o które pytał sąd krajowy, a posługuje się zbiorczo określeniem „roszczeń”.

(...) w uzasadnieniu wyroku zauważył, że sąd polski pyta wprost o waloryzację sądową. Treść pytania prejudycjalnego została przytoczona w punkcie 29 wyroku i znajduje się tam, informacja o tym, że (...) sąd pyta również o dopuszczalność waloryzacji świadczeń. W uzasadnieniu wyroku Trybunału, w części „ramy prawne” znajduje się punkt

8, stanowiący powtórzenie art. 358¹ k.c., który dotyczy właśnie między innymi waloryzacji sądowej z uwagi na utratę wartości pieniądza w czasie.

(...) w wyroku zbiorczo określa wszystkie roszczenia, o które pyta sąd krajowy, jako „rekompensaty”. Takie podejście Trybunału wynika wprost z pkt 63 wyroku. Stąd też w odpowiedzi na pytanie prejudycjalne Trybunał nie wymienia odrębnie wszystkich rodzajów roszczeń, o które pytał sąd krajowy, a zbiorczo określa je jako „rekompensaty”. W punkcie 76 Trybunał wskazuje na wszelkie roszczenia („rekompensaty”) wykraczające poza zwrot kapitału wypłaconego z tytułu wykonania umowy kredytu, jako roszczenia, które osłabiałyby odstraszący skutek zamierzony przez dyrektywę 93/13. Podobnie te roszczenia zostały określone w punkcie 78 wyroku.

Z powyższego wynika jasny wniosek, że kredytodawcy nie należy się również waloryzacja kapitału.

Nawet gdyby nie podzielić przedstawionej wyżej argumentacji skierowanej przeciwko roszczeniu powoda o wynagrodzenie i przeciwko żądaniu kapitalizacji, należałoby oddalić powództwo w tym zakresie wobec nadużycia prawa podmiotowego przez powoda oraz do sprzeczności z zasadami współzycia społecznego (lojalności kupieckiej i zaufania do sektora bankowego). To w końcu powód jednostronnie sformułował umowę dotkniętą wadami skutkującymi nieważnością stosunku prawnego.

Mając powyższe na uwadze, Sąd uwzględnił powództwo w zakresie żądania zwrotu świadczenia pieniężnego w postaci kapitału kredytu, zasądając od pozwanych na rzecz powoda kwotę 108.782,83 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 16 lutego 2024r. (pkt I wyroku), oddalając roszczenie odsetkowe w pozostałym zakresie (pkt III wyroku). Oddaleniu natomiast podlegało powództwo w zakresie zapłaty kwoty 191.226,72 zł tytułem zwrotu bezpodstawnego wzbogacenia strony pozwanej kosztem Banku, odpowiadającego wartości świadczenia niepieniężnego Banku, polegającego na umożliwieniu stronie pozwanej korzystania z kapitału Banku oraz roszczenie ewentualne polegające na zmianie wysokości świadczenia (waloryzacja), jak w punkcie III wyroku.

O kosztach procesu rozstrzygnięto w pkt IV wyroku na podstawie art. 100 k.p.c., mając na względzie wynik procesu.

Powód wygrał proces w 37,40 %, zaś pozwani w 63,66 %. Powód poniósł koszty procesu w wysokości 26.092,00 zł, w tym opłatę sądową od pozwu w kwocie 15.275 zł, wynagrodzenie pełnomocnika – 10.800 zł oraz opłatę od pełnomocnictwa – 17 zł. Powód wygrał proces w 37,40 % i należne mu koszty wynoszą 9.758,40 zł.

Pozwani zaś ponieśli koszty procesu w kwocie 10.834 zł, w tym wynagrodzenie pełnomocnika w wysokości 10.800 zł oraz opłaty od pełnomocnictwa w kwocie 34 zł. Pozwani wygrali proces w 63,66 % i ich należne koszty wynoszą 6.890,42 zł.

Poniesione przez powoda koszty są większe niż obciążający go udział, zatem zasądzeniu na rzecz powoda podlegała różnica tj. kwota 2.867,98 zł (9.758,40 zł – 6.890,42 zł).

Nadto w punkcie V wyroku nakazano zwrócić powodowi kwotę 274,14 zł tytułem części opłaty od pozwu, z uwagi na cofnięcie pozwu w zakresie roszczenia o zapłatę kwoty 5.482,89 zł. W realiach sprawy powód uiścił opłatę w łącznej kwocie 15.275 zł. Z kolei na gruncie sprawy roszczenie pozwu po modyfikacji wynosiło 300.009,55 zł. Należna zatem była opłata 15.001 zł. Różnica pomiędzy tymi opłatami wyniosła 274 złotych.

Sędzia Krystian Szelaąg